

IVAN RAJOVIĆ

Kraljevski fenomen zvani “Sizif”

Tiho, kao što se i pojavio sa tajanstvenih visina svog mitološkog izvorišta, u Kraljevu je izašao novi broj časopisa „Sizif“. U pitanju je peta sveska pomenute publikacije namenjene poštovaocima umetnosti i onima koji će to biti.

U eri smanjene pažnje i odbegle koncentracije ovo bi bilo sasvim dovoljno da kao vest procuri u javnost i stigne do znatiželjnih, ali nije. Priča o „Sizifu“ je, baš kao i sudbina njegovog neumornog imenjaka, mnogo zanimljivija i čudesnija, sa tendencijom da pređe u mit.

Za razliku od mnogih “ozbiljnih” časopisa koji su u funkciji sprovođenja aktuelne kulturne politike, uhlebljenja “znamenitih” režimskih piskarala, pranja para, promocije nabeđenih nacionalnih veličina i drugih manje – više kriminalnih radnji “Sizif” je sve samo ne to.

Pojavio se iznenada, bez ikakve pompe koja prati slične projekte, ali i bez ikakve pozitivne reakcije onih koji su plaćeni da podstiču i neguju sve ono što bi se moglo smatrati bitnim, naročito kada su mladi ljudi u pitanju. I kako to već biva u vremenima u kojima jesmo, čak i kada su mediji u pitanju “Sizif” je jednostavno prećutan ili mu ni izbliza nije posvećena pažnja koju zaslužuje, bar kao fenomen u kulturi.

Ali, ništa nije pokolebalo njegove tvorce koji, verovatno, ne samo da nisu naviknuti na blagonaklon odnos odgovornih, već nisu imali ni predstavu kako bi sve to trebalo da izgleda i u šta se upuštaju.

Idejni tvorac ovog neobičnog časopisa je Nebojša Pandrc, čovek koji, kako sam kaže, nema nikakve veze sa kulturom i književnošću, osim što voli da čita knjige. U njegovoj kratkoj biografiji, između ostalog, piše: “Rođen davne 1968. godine. Već ga starost stiže, a i dalje je dete... Ne, ne, on nije pisac, niti pesnik, a živi za revoluciju svesti... Pun je kompleksa, a samim tim je i autokontradiktoran. Ni sam ne zna šta hoće u svom pesimističkom, apsurdnom besmislu...”

Uglavnom, bez želje za profitom, slavom i bilo kojim vidom lične koristi, osim zadovoljstva Nebojša se upustio u ovu avanturu okupivši oko sebe nekolicinu mladih, obrazovanih ljudi i tako je sve počelo i nastavilo se. A svaki novi broj je bio bolji od prethodnog ukazujući na iskustvo koje se stiče radom i sazrevanjem, ali i sve širi krug poštovalaca i čitalaca spremnih da “Sizif” sa sve teretom kojim je bio opsednut poguraju napred. Rekoh već da pomoći nije bilo ni od koga, a zarada od prodaje tek objavljenog časopisa bila je dovoljna tek za štampanje stotinak primeraka novog. I tako sve do petog broja koji je pred nama, a za koji se slobodno može reći da predstavlja pravo otkrovenje i književni časopis u pravom smislu reči. Čak i više od toga.

Lišen one dobro nam poznate, naročito u provinciji, kvaziintelektualne nadmenosti, sujetne filozofije i suvoparnih bulažnjenja samozvanih teoretičara i kritičara književnosti “Sizif” deluje kao pravo osveženje u svetu literature. Nepredvidljiv, lepršav, interesantan, lepo ilustrovan, poučan i zabavan “Sizif” ima izvanrednu šansu da postane omiljeno štivo čitalačke publike svih generacija, a naročito onih koji su skloni ovakvoj vrsti eksperimenta. Prosto rečeno, to odsustvo šabloniziranog pristupa ozbiljnoj literaturi kojem, svesno ili ne, svi pribegavaju “Sizif” čini ne samo drugačijim, već daleko pristupačnijim, a u njemu se može naći sve, od prvih ostvarenih pesničkih pokušaja preko filozofskih rasprava najvišeg nivoa do izvoda iz dela osvedočenih velikana pisane reči sa svih prostora književnog sveta.

Još jedna karakteristika, ne nebitna, koju Pandrc ističe, jeste da “Sizif” pokušava da ostane čisto književni časopis bez ikakvih političkih primesa i natruha. Ne znam koliko je to izvodljivo u zemlji gde je sve politika, čak i pokušaj bekstva od nje, ali je već sama namera za svaku pohvalu.

Otpor ili blagi bojkot na koji je ovaj časopis naišao, a koji traje i dalje, od strane onih koji uživaju sve blagodeti angažmana u kulturi samo opravdava njegov naziv i možda na najbolji način potvrđuje da ovaj sizifovski trud ima smisla. I više od toga, da zavređuje izuzetnu pažnju već samim tim što je proizvod najčistijeg entuzijazma i iskrene ljubavi. A daleko prevazilazi sve ono što se finansira iz budžeta, a što nas je u velikoj meri skrenulo sa pravog puta i kulturu, odnosno književnost, učinilo samo još jednim mehanizmom vlastodržaca i njihovih poslušnika za zaglupljivanje naroda.

Eto, zato je “Sizif” urbani fenomen koji će tek da skrene pažnju na sebe i nesumnjivo nastaviti da traje gurajući svoj kamen ka vrhu na kojem nema ničeg spektakularnog, što i nije svrha onih koji stoje iza njega. Jer, smisao je u putu, a ne u dostizanju cilja, kažu mudraci, a Sizif, onaj pravi, najbolji je primer i dokaz te mudrosti budući da traje već hiljadama godina i trajaće dok je čoveka, čak i ovakvog kakav je sad.

Osim glavnog urednika Nebojše Pandrca u saradničkoj ekipi su: Nataša Raspopović, Vladimir Kovačević, Dragi Ivić, Nevena Lišanin, Dušan Radojčić, Dragomir Simović, Željko Jovanović, Ivan Novčić, Goran Jovanović, Vanja Radojčić, Marija Bogičević, Srđan Đorđević, Vuk Cvetković, Zoran Janković i Saša Kovačević.

18.4.2016.g.